

Csehország

I. AZ ORSZÁG TÁRSADALMI-GAZDASÁGI HELYZETE

1. Általános információk

Hivatalos megnevezés	CSEH KÖZTÁRSASÁG
Államforma	parlamentáris köztársaság
Főváros	Prága
Terület	78 886 km ²
Népesség	10 467 542 fő (2008. decemberi becslés)
Nemzetiségi megoszlás	90,4% cseh, 3,7% morva, 1,9% szlovák, 4% egyéb (2001)
Vallási megoszlás	26,8% római katolikus, 2,1% protestáns, 59% vallástalan, egyéb 12,1%
Hivatalos nyelv	cseh
Klíma	mérsékelt, hűvös
Államfő	Václav KLAUS (2003. óta)
Miniszterelnök	Jan FISCHER (2009. április 9. óta)
Hivatalos pénznem (kód)	cseh korona (CZK)
Jelentősebb városok	Brno, Ceske Budejovice, Hradec Kralove, Liberec, Olomuc, Ostrava, Pardubice, Plzen, Usti nad Labem, Zlin

Forrás: CIA World Factbook, Cseh Statisztikai Hivatal

2. Főbb gazdasági mutatók, a gazdaság szerkezete, főbb ágazatok

Csehország főbb gazdasági mutatói, 2007-09

		2007	2008	2009
GDP (folyó áron)	Mrd EUR	127,3	147,9	134,5*
GDP változás (reál)	%	6,1	2,5	-4,2*
Egy főre jutó GDP (PPS)	EUR/fő	19 900	20 200	n.a.
Infláció (fogyasztói árindex)	%	3,0	6,3	0,6
Munkanélküliségi ráta	%	5,3	4,4	6,7
Költségvetés egyenlege	GDP %-a	-0,7	-2,7	-5,9
Államadósság (év végi)	GDP %-a	25,2	27,1	32,5
Folyó fizetési mérleg egyenlege	GDP %-a	-3,2	-0,7	-1,1
Árfolyam (éves átlag)	Korona/EUR	27,766	24,946	26,435

Forrás: Eurostat

* Előrejelzés

Csehország gazdasága, az Európai Unióhoz történt csatlakozást követően, 2004 és 2007 között átlagosan 6%-kal növekedett. A töretlen gazdasági növekedést az alacsony inflációnak, a versenyképes munkaerőnek és a stabil makrogazdasági helyzetnek köszönhetően nagymértékben az országba áramló külföldi működő-tőke befektetések tették lehetővé. A gazdasági válság azonban Csehországot sem kerülte el, és 2009-ben a GDP 4,2%-kal csökkent.

A válság elsősorban a nemzetközi kereskedelem visszaesésén keresztül gyűrűzött be a gazdaságba tekintettel arra, hogy Csehország viszonylag kicsi és nyitott gazdaság, ahol az export eléri a GDP 75%-át. Az ipari húzó ágazatok, a közlekedési eszközök és berendezések, valamint az elektromos és optikai műszerek/berendezések gyártása, érzékenyen reagáltak a megrendelés-állomány visszaesésére, ugyanakkor a gépjárműipar exportértékesítési problémáit a hazai eladások növelése ellensúlyozta, olyannyira, hogy az új gépkocsik értékesítése 2009-ben 8,4%-kal bővült. 2009-ben az építőipar teljesítménye 1%-kal csökkent.

A cseh gazdaság 2009. III. negyedévében, a nemzetközi kereskedelem élénkülésének köszönhetően már pozitív GDP növekedést ért el. A gazdasági válságból való kilábaláshoz nagy mértékben hozzájárult a cseh kormánynak, a bruttó hazai termék 2%-t kitevő fiskális élénkítő csomagja, és egy kamatcsökkentésre épülő monetáris politika. A Cseh Nemzeti Bank az alapkamatot a 2008 közepén érvényben lévő 3,75%-os szintről, 2010 februárjáig, 1%-ra csökkentette. A fiskális élénkítő csomag keretében a cseh kormány új állami beruházásokat indított, támogatást nyújtott a vállalkozói szektor részére és növelte a szociális kiadásokat. A válságkezelő intézkedések következtében a GDP arányos államháztartási hiány a 2008-as 2,7%-ról 5,9%-ra emelkedett 2009-ben.

Az Európai Bizottság 2010. tavaszi előrejelzése szerint a cseh gazdaság növekedési üteme 2010-ben várhatóan 1,6%-ot, 2011-ben 2,4%-ot ér el. A növekedést elsősorban a nemzetközi kereskedelem újbóli fellendülése fogja segíteni, amit részben ellensúlyozni fog a lakossági fogyasztás és beruházások további csökkenése 2010-ben. Elemzések szerint a lakossági fogyasztás alacsony szintjét a

munkanélküliségi ráta további növekedésének, a fogyasztási adók emelkedésének és a bérek alacsony növekedésének együttes hatása eredményezi. A beruházásokat a termelési kapacitások alacsony kihasználtsága, a bizonytalan gazdasági kilátások és a továbbra is restriktív hitelezési politika fogja vissza.

3. Külkereskedelmi tendenciák, külkereskedelmi statisztika, főbb partnerek

Csehország külkereskedelmi forgalma, 2006-09

		2006	2007	2008	2009
Áruforgalmi egyenleg	M EUR	2 291	4 341	4 127	6 833
Export	M EUR	75 706	89 379	99 158	80 675
Import	M EUR	73 415	85 038	95 031	73 842
Szolgáltatások egyenlege	M EUR	1 592	1 785	2 639	997
Export	M EUR	11 086	12 311	14 849	14 575
Import	M EUR	9 494	10 526	12 210	13 578

Forrás: Eurostat

Csehország hagyományosan legjelentősebb export-partnerei Németország (32,3%) és Szlovákia (9%), őket követi Lengyelország (5,8%), Franciaország (5,6%), Nagy-Britannia (4,9%), Ausztria (4,7%) és Olaszország (4,4%). Az importban a legfontosabb partner-országok: Németország (26,7%), Kína (10%), Lengyelország (6,4%), Szlovákia (5,4%), Oroszország (5,1%) és Olaszország (4,4%).

A cseh kivitel áruösszetételében a gépek és gépi berendezések aránya 53,3%-ot, a feldolgozott termékeké 35,9%-ot, a nyersanyagoké 2,8%-ot, az energiahordozóké 3,7%-ot, a mezőgazdasági és élelmiszeripari termékeké 4,3%-ot tett ki 2009-ben.

A behozatal struktúrájában a gépek és gépi berendezések részesedése 41,2%-ot, a feldolgozott termékeké 41,1%-ot, a nyersanyagoké 2,5%-ot, az energiahordozóké 9,2%-ot, a mezőgazdasági és élelmiszeripari termékeké 6,1%-ot tett ki.

A cseh export főbb termékei: közúti járművek és alkatrészeik, elektronikus adat és hangrögzítők, TV képernyők, valamint gépek, mechanikus berendezések és alkatrészeik. A cseh import főbb termékei: gépek, mechanikus berendezések és ezek alkatrészei, elektronikus adat és hangrögzítők, TV képernyők, továbbá közúti járművek és ezek alkatrészei.

4. Tőkeáramlás alakulása és a főbb partnerek

Csehország közvetlen tőkebefektetés importja és exportja, 2007-09

		2007	2008	2009
Külföldi közvetlen tőkebefektetés-import	Mrd EUR	6,67	7,33	1,96
Külföldi közvetlen tőkebefektetések állománya	Mrd EUR	76,34	81,3	83,3
Tőkekifektetés más országba	Mrd EUR	1,18	2,96	0,97
Tőkekifektetés állománya	Mrd EUR	5,81	9,0	9,97

Forrás: Cseh Statisztikai Hivatal

Az ország működő-tőke állománya 2009 végéig 83,3 Mrd euróra emelkedett. 2009-ben az előző évinek alig több mint negyedét elérő, 1,965 Mrd euró értékű működő-tőke érkezett az országba. Csökkentek a befektetések az olyan kulcsfontosságú szektorokba, mint például a megújuló és alternatív energia (30%-kal), vagy az autóalkatrész-gyártás (65%-kal). A legjelentősebb befektetők továbbra is: Németország, Ausztria és Szlovákia.

A cseh tőkekihelyezések állománya 9,97 Mrd euró, 2009-ben 966 M euró értékű tőkét helyeztek ki. A 2008 év végéig kifizetett tőkeállomány főbb célországai Hollandia (3,9 Mrd euró), Szlovákia (1,5 Mrd euró) és Ciprus (1 Mrd euró) voltak. 2009-ben a cseh tőkekihelyezések elsődleges célpontja Románia (443 M euró), Hollandia (401 M euró) és Németország (103 M euró) és a tőkekihelyezések elsősorban az elektromos áram-, gáz- és vízellátás, bányászat, továbbá az ingatlanügyletek területére irányultak.

II. MAGYARORSZÁG ÉS CSEHORSZÁG BILATERÁLIS KAPCSOLATAI

A magyar-cseh külkereskedelem áruszerkezete (M EUR)

	KIVITEL		BEHOZATAL		EGYENLEG	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009
Összesen	2 928,2	1 930,3	2 787,9	1 886,8	140,2	43,5
Élelmiszer, ital, dohány	198,5	179,6	206,5	181,6	-8,0	-2,0
Nyersanyagok	41,1	32,3	24,1	24,6	17,0	7,7
Energiahordozók	32,7	47,3	108,8	132,8	-76,1	-85,4
Feldolgozott termékek	846,3	666,0	1 210,0	828,5	-363,6	-162,5
Gépek, gépi berendezések	1809,6	1 005,0	1 238,7	719,3	570,9	285,7

Értékváltozás és a forgalom megoszlása 2009-ben (%)

	INDEX (2008=100)		MEGOSZLÁS	
	KIVITEL	BEHOZATAL	KIVITEL	BEHOZATAL
Összesen	65,9	67,7	100,0	100,0
Élelmiszer, ital, dohány	90,5	88,0	9,3	9,6
Nyersanyagok	78,7	102,2	1,7	1,3
Energiahordozók	144,9	122,1	2,4	7,0
Feldolgozott termékek	78,7	68,5	34,5	43,9
Gépek, gépi berendezések	55,5	58,1	52,1	38,1

Forrás: KSH

A kétoldalú magyar-cseh áruforgalom a korábbi évek kiemelkedő növekedési dinamikája után 2009-ben, a gazdasági válság hatására visszaesett a 2006. évi szintre. A forgalom egyharmadával csökkent, aktívumunk azonban továbbra is

megmaradt. A magyar-cseh áruforgalom a teljes külkereskedelmi magyar forgalomból 3,3%-kal részesedik (2008-ban még 3,9% volt a részesedése). Csehország így a 8. helyről a 12. helyre csúszott vissza kereskedelmi partnereink rangsorában. (Csehország külkereskedelmi partnereinek rangsorában Magyarország a 11. helyen áll.)

2009-ben a legjelentősebb magyar exporttermékek: az elektromos gépek és készülékek (a termékcsoport az export közel 24%-át adja, kivitele a megelőző évhez képest 51%-kal csökkent, nagyrészt a mobiltelefon export visszaesése következtében), gépek és mechanikus berendezések (az export 17%-át jelenti, 48%-os volt a visszaesés, elsősorban a motorexportunk csökkent). A harmadik helyen, csak úgy, mint 2008-ban, a közúti járművek és alkatrészeik találhatók (7%-os csökkenés). A nagyobb súlyú termékcsoportok közül ugyanakkor a pneumatikus gumiabroncs kivitele több mint kétszeresére emelkedett.

A legnagyobb volumenű import árucsoportunk a gépek és villamossági cikkek (az import 25%-át tette ki, és behozatala mintegy 37%-kal csökkent). Ezen belül pedig 67%-os részaránnyal az elektromos gépek és készülékek (pl. TV-k), valamint azok alkatrészei vezetnek a rangsort. A közúti járművek behozatala 48%-kal esett vissza, ezen belül a személygépkocsi és gépjármű alkatrészeké 56%-kal, a pneumatikus abroncsoké 37%-kal. A gépjármű alkatrészek között a lökhárító és részei importja ugyanakkor 80%-kal nőtt.

Kétoldalú közvetlen tőkebefektetések, 2006-08 (M EUR)

	2006	2007	2008
Csehország közvetlen tőkebefektetés-exportja Magyarországra	4,2	40,7	-13,0
Csehország közvetlen tőkebefektetés-állománya Magyarországon	12,5	37,9	49,9
Magyarország tőkebefektetése Csehországba	-64,8	29,5	31,9
Magyarország tőkebefektetés-állománya Csehországban	139,7	145,7	184,8

Forrás: MNB

A legnagyobb csehországi magyar tőkebefektetők:

- Borsodchem-MChZ (vegyipar)
- Danubius Hotels Rt (szállodaipar, vendéglátás, gyógyturizmus)
- Synergon Rt. (IT)

A legnagyobb magyarországi cseh tőkebefektetők:

- Plastimat Hungary Kft (Cadence Innovation, gépjárműipar)
- Orco Property Group (ingatlan)
- Ganz-Skoda trolibuszgyár (gépjárműipar)